

SÁGASTALLANBAGADUS LOHKAMA BIRRA

8. CEAHKI OVDDIDANSÁGASTALLAMA VÁRÁS

VUODDOOAHPAHUSA
VÁHLENLÁVDEGODDI

Ovdasátni

Ságastallanbagadus galgá veahkehit oahpaheddjiid, oahppi ja váhnemiid ságastallat rabasvuodain. Dat guovdilastá lohkanhábiid, lohkkiiidentitehta ja ulbmillaš doaimmaid ovdal go lohká, logadettiin ja maŋnel go lohká fágateavsta. Oahppaplánas lea doaibmi lohkan-gálgga ovdánahttin guovddáš ulbmilin. Ságastallanbagadus sáhtá veahkehit ruovttu ja skuvlla ulbmilolaheami árvvoštalađettiin (vrd. Máhttoloktema oahpahusa prinsihpat).

Lea oahpaheaddji ovddasvástádus jođihit ságastallama, ja hábmet dan nu ahte buohkat dovdet dan lunddolažžan, son galgá fuolahit buori ovdáneami ja addit dan doarjaga mii orru dárbbášuvvome. Oahppi galgá oažžut bagadusa mielde ruoktot, ja ovtas váhnemiiguin ráhkkanit ovddidanságastallamii. Ságastallama ulbmil lea ahte oahpaheaddji, oahppi ja váhnemat galget soahpat mainna lea deatalaš bargat eambbo. Danne leat bagadusas maiddái rubrikat konkrehta šiehtadusaide maŋgebargguid hárrái.

Bagadusa sáhtá atnit nu movt lea, muhto dan sáhtá maiddái rievdadallat. Gažaldagaid ja ságastallama ferte heivehit oahppái ja dasa maid oahpahusas deattuha. Oahpaheaddji oažžu friddja válljet guđiid čuoggáiguin álgá, váldá eret ja/dahje lasihit gažaldagaid ja doaibmaevttohusaid. Ságastallamis lea deatalaš deattuhit aktivitehtaid sihke logadettiin ja ovdal ja maŋnel lohka. Jus oahppis leat váttisvuodát vástidit oppalaš gažaldagaid fágateakstalohkama birra, de sáhtá oahpaheaddji atnit dihto fága/ dihto fágateavsta dahje neahttateavsta vuodđun.

Ohppiide ja váhnemiidda – ráhkkanit ovddidanságastallamii

Lohkandábit ja lohkkiidentitehta

Evttohusat gažaldagaide/vuolggaheddjiide:	Kommentárat/notáhtat
Maid liikot lohkat? Aviissaid, áigečállagiid, magariinnaid, Interneaht-tateavsttaid, teavstta TV:s, fágagirjjiid, románaid, eará teavsttaid...	
Gos gávnnat maid logat? Skuvlagirjerádjosis, báikkálaš girjerádjosis, Interneahtas, luoikkahan skihpáriin, ruovttus, kioskkas, girjegávppis, eará báikkiin...	
Gii fuomášuhtá du maid heive lohkar? Oahpaheaddjit, váhnemat, girjerájusbargit, skihpárat, dahje Interneahtta, radio, TV, aviissat, earát fuomášuhttet...	
Man dávjá logat (sullii)? Juohke beaivvi, mángii vahkkus, su. oktii vahkkus, in loga juohke vahkku, go barggan leavssuid, go asttan, go gávnnan dakkáriid mas beroštan...	
Goas logat? Bottus, go lean geargan eará bargobihtáiguin, skuvlabusses, togas, boradettiin, seanggas...	
Gos logat? Vaikko gos, doppe gos barggan bargobihtáid, seanggas, go lean mátkkošteame, luomu áiggi..	
Maid oaivvildat iežat lohkanágálga birra? Ipmirdan maid logan. Logan liikka jođánit go earát, Muđui oaivvildan ...	
Čoahtkeáigeassu/šiehtadus mannel ságastallama	
Boahttevaš vahkkuid áiggun erenoamážit atnit várás ..., dannego ...	
Dáhton ja vuolláičállagat:	

Vuđolaš lohkanágálggat: Go logat juoidá oahppama várás (skuvlabargguid oktavuodas) – maid lávet bargat ovdalgo lohkaoadát?

Evttohusat gažaldagaide/vuolggaheddjiide	Kommentárat/notáhtat:
Maid barggat vai dádjadat teavsttas? Geahčadan sisdoallolisttu, geahčadan govaid ja bajilčállagiid, logan márgateavsttaid ...	
Jurddašat go maid galggat dás oahppat?	
Movt muittuhat iežat dan maid ovdalaččas máhtát? Čálistan čoavddasániid, ráhkadan jurddakártaid, tennjen, human eará ohppiiguin, digaštalan earáiguin ...	
Logat go álo fágateavstta seamma vuogi mielde?	
Maid barggat go teavsttas gávnnat sániid maid it dovdda/ipmir? Čálán daid sierra, ozan teavsttas čilgehusa, ozan sátnelisttus girjji loahpas, jearan eará ohppiin, jearan oahpaheaddjis, jearan ruovttus ...	
Lea go eará maid háliidat namuhit?	
Čoahkkáigeassu/šiehtadus manjel ságastallama	
Boahttevaš vahkkuid áiggun erenoamážit atnit várás ..., dannego ...	
Dáhton ja vuolláičállagat:	

Vuđolaš lohkangálggat: Go logat juoidá oahppama várás (skuvlabargguid oktavuodas) – maid lávet bargat logadettiin?

Evttohusat gažaldagaide/vuolggaheddjiide:	Kommentárat/notáhtat:
Movt logat don fágateavsttaid? Olles teavstta oktanis dahje ovttá oasi hávális? Maid don dagat? Jurddašat, humat, čálát dahje tennjet?	
Maid dagat ođđa ja váttis sániiguin? Ozan teavsttas čilgehusa, geahčan sátnelisttus girjji loahpas, jearan eará ohppiin, jearan oahpaheddjis, jearan ruovttus, čálán daid iežan sátnelistui, ráhkadan jurddakártta, tennjen daid ...	
Maid dagat go gávnnat ođđa deatalaš dieđuid (maid háliidat muitit/oahppat)? Čálán daid, bijan daid jurddakártii, tennjen juoidá teavsttas, humadan eará ohppiiguin dahje oahpaheddjiin ...	
Lea go eará maid háliidat namuhit?	
Čoahkkáigeassu/šiehtadus mannel ságastallama	
Boahttevaš vahkkuid áiggun erenoamážit atnit várás ..., dannego ...	
Dáhtonja vuolláičállagat:	

Vuđolaš lohkanhálggat: Go logat oahppama várás (skuvlabargguid oktavuodas) – maid lávet dahkat mannelgo leat lohkan teavstta?

Evttohusat gažaldagaide/vuolggaheddjiide:	Kommentárat/notáhtat:
Maid dagat čajehan dihte maid leat oahppan (movt dárkkut iežat ipmárdusa)? Humadan eará ohppiiguin, ráhkadan jurddakártta, čálán logga ja fáktácealkagiid, ráhkadan iežan gažaldagaid, tennjen ...	
Jus lea juoga maid it ipmirdan – maid dalle barggat? Bivddán veahki ruovttus, jearan oahpaheaddjis, jearan eará ohppiin, logan teavstta oktii vel, guovllan eará teavsttaid ...	
Lea go eará maid háliidat namuhit?	
Čoahkkáigeassu/šiehtadusat mannel ságastallama	
Boahttevaš vahkkuid áiggun erenoamážit atnit váras ... dannego ...	
Dáhton ja vuolláičállagat:	

Oahpaheaddjái ovddidanságastallama vuolde

Gažaldagat lohkanđábiid ja lohkkiiidentitehta birra

Evttohusat gažaldagaide/vuolggaheddjiide:	Kommentárat/notáhtat:
Maid liikot lohkat? Aviissaid, áigečállaggiid, magariinnaid, Interneaht- tateavsttaid, teavstta TV:s, fágagirjjiid, románaid, eará teavsttaid...	
Gos gávnnat maid logat? Skuvlagirjerádjosis, báikkálaš girjerádjosis, Interneahtas, luoikkahat skihpáriin, ruovttus, kioskas, girjegávppis, eará báikkiin...	
Gii fuomášuhtá du maid heive lohkar? Oahpaheaddjit, váhnemat, girjerájusbargit, skihpárat, dahje Interneahtta, radio, TV, aviissat, earát fuomášuhttet ...	
Man dávjá logat (sullii)? Juohke beaivvi, mángii vahkkus, su. oktii vahkkus, it loga juohke vahkku, go barggat leavssuid, go asttat, go gávnnat dakkára mas beroštát...	
Goas logat? Bottus, go leat geargan eará bargobihtáiguin, skuvlabusses, togas, boradettiin, seaggas...	
Gos logat? Vaikko gos, doppe gos barggat bargobihtáid, seaggas, go leat mátkkošteame, luomu áiggi..	
Maid oaivvildat iežat lohkanálgga birra? Ipmirdat maid logat? Movt árvvoštalat iažat gálgga earáid ektui? Logat go jođánit vai hilljánit? Guorahallet ja gávnnahehket lea go oktasaš ipmárdus gálggaid hárrái.	

Vuđolaš lohkanálggat: Go logat juoidá oahppama várás (skuvlabargguid oktavuodas) – maid lávet bargat ovdalgo lohkađat?

Evttohusat gažaldagaide/vuolggaheddjiide	Kommentárat/notáhtat:
Movt dagat vai dádjadat teavsttas? Geahčat sisdoallolisttu, geahčat govaid ja bajilčállaggiid, logat márgateavsttaid ... (Oahppi skovis leat muhtun vástádusmolssaeavttut mat dáidet addit juo/ii vástádusaid. Jeara eambbo oahppi vástádusa vuodul, ovdamearkka dihte ná: Go logat iežat geahččat govaid, maid dalle duodai barggat? Humadat go eará ohppiiguin, čálát go, tennjet go vai barggat go juoidá eará?.)	
Jurddašat go maid galggat oahppat? (Dá lea juo/ii gažaldat. Jearat áinnas eambbo oahppi vástádusa vuodul, bivdde su čilget movt son jurddaša – ovdamearkka dihte ná: Maid don jurddašat? Geahčat oahppogirjji fágalaš ulbmiliid dahje bargoplána? Jearat go eará ohppiin mas sii beroštit? Jearat go oahpaheaddjis, jearat go ruovttus ...)	
Maid dagat muittuhan dihte iežat das maid ovdalaččas máhtát? Čálistat čoavddasániid, ráhkadat jurddakárta, tennjet, humadta eará ohppiiguin, digašalat earáiguin ...	
Logat go álo fágateavsttaid seamma vuogi mield? Dá lea juo/ii gažaldat. Jeara áinnas eambbo, muittut omd. iešguđetlágán lohkanvugiid, namalassii ahte sáhhtá álggos jođánit lohkalit čađa vai oažžu bajildusgova, sáhhtá lohkat vai gávdná dihto dieđuid, lohkat dárkilít (lahkalohkat) – lohkat jaska dahje čudjosit, akto dahje oktanaga earáiguin ...	
Maid dagat go gávnnat sániid teavsttas maid it dovdda/ipmir? Čálát iežat listui, ozat čilgehusa teavsttas, geahčta sátnelistti girjji loahpas, jearat eará ohppiin, jearat oahpaheaddjis, jearat ruovttus ...	
Lea go eará maid háliidat namuhit?	

Vuđolaš lohkangálggat: Go logat juoidá oahppama várás (skuvlabargguid oktavuodas) – maid lávet bargat logadettiin?

Evttohusat gažaldagaide/vuolggaheddjiide:	Kommentárat/notáhtat:
Movt logat don fágateavsttaid? Olles teavstta oktanis dahje ovttá oasi hávális? Maid don dagat? Jurddašat, humat, čálát dahje tennjet...	
Maid dagat ođđa ja váttis sániiguin? Ozat teavsttas čilgehusa, geahčat sátnelisttus girjji loahpas, jearat eará ohppiin, jearat oahpaheaddjis, jearat ruovttus, čálát daid iežat sátnelistui, ráhkadat jurddakártta, tennjet daid ...	
Maid dagat go gávnnat ođđa deatalaš dieđuid (maid háliidat muitit/oahppat)? Čálát daid, bijat daid jurddakártii, tennjet, humadat eará ohppiiguin ja oahpaheddjiin ...	
Lea go eará maid háliidat namuhit?	

Vuđolaš lohkanálggat: Go logat oahppama várás (skuvlabargguidd oktavuođas) – maid lávet dahkat mannelgo leat lohkan teavstta?

Evttohusat gažaldagaide/vuolggaheddjiide	Kommentárat/notáhtat:
Maid dagat čajehan dihte maid leat oahppan (movt dárkkut iežat ipmárdusa)? Humadat eará ohppiiguin, ráhkadat jurddakártta, čálát logga, ja fáktáealkagiid, ráhkadat iežat gažaldagaid, tennjet ...	
Jus lea juoga maid it ipmirdan – maid dalle barggat? Bivddát veahki ruovttus, jearat oahpaheaddjis, jearateará ohppiin, logat teavstta oktii vel, iskkat eará teavsttaid ...	
Lea go eará maid háliidat namuhit?	

Vuodđooahpahusa váhnenlávdegoddi (VVL) lea našovnnalaš váhnenlávdegoddi váhnemiid várás geain leat skuvlamánát.

VVL beroštumit:

Ruovttu-skuvlla-ovttasbargu

- Fuolahit váhnemiid beroštumiid skuvlaoktavuođain
- Mitalit movt ruovttu-skuvlla-ovttasbargu doaibmá
- Mitalit movt váhneamat sáhttet doarjut mánáideaset
- Mearridit áššelisttu ja doarjut váhnemiid guovddáš fáttáin dego sisbiras, givssideapmi, váhnenčoahkkimat, skuvlabarggut, j.ea.

www.fug.no – neahttaresursa váhnemiidda geain leat skuvlamánát

Ságastallanbagadus lohka birra © FUG 2009

